

Maar bij dat uitgangspunt, bij deze algemeene en heilige beginselen, willen we elkaar dan ook vinden, daar wil het volk zijn leiders vinden en daar willen de leiders het volk vinden, daar vinden de eenvoudigen de menschen van wetenschap en daar vinden de coryphaeën der wetenschap ook de meest ongeletterden.

En juist bij deze houding in de cultuur en tegenover de cultuur, kan die cultuur tenslotte nimmer een breuk slaan in de eenheid van degenen, die Jezus Christus belijden als hun Heere.

We moeten minder bang worden de zonde als zonde te erkennen.

We moeten ook minder bevreesd zijn voor a-prioristisch te worden gehouden.

Maar zoo zijn we dan ook vanzelf bereid het merkwaardige woord van den Duitschen schrijver Heim, in zijn „die Weltanschauung der Bibel“ als waar te erkennen. Hij spreekt een waarheid uit, die onder ons allang als de belijdenis omtrent de antithese bekend was, een waarheid, die Gods volk kent sinds de profetie van Gen. 3:15, als hij zegt: „Zooals tusschen twee gebieden een berg de waterscheiding vormt, zoo vormt ook tusschen twee werelden een heuvel de scheiding van twee stroomgebieden. De heuvel Golgotha blijft die scheiding vormen, ook nog heden“.

Samen, allen samen moeten we als christenen van onzen tijd dat erkennen.

Golgotha vormt de waterscheiding tusschen de twee stroomgebieden.

Dit moet onverbidlijk blijven vaststaan.

Niet Jezus is de scheiding. Zóó zeggen we 't niet. Terecht wijst Dr Busch in zijn „Der Christ und das kulturelle Leben“ er op, dat men zóó van een scheiding moeilijk kan spreken. Goethe kon, tot tranen geroerd, over Jezus praten. Maar op bitteren toon vroeg hij, hem de doornen uit Zijn „kroon niet als voetangels voor te werpen“.

De scheiding is niet de mensch Jezus, die als „Man van smarten“ ook dichters bekoort. De scheiding is het mysterie van Golgotha.

En daar ligt onze kracht en onze eenheid.

Waar bij hoog en laag een blijmoedig belijden is van dat mysterie als onze eenige hoop, daar blijft ook de eenheid en de liefde. Daar blijft van meet af en de liefelijkheid en de saambinding.

Maar zoo staat dan ook voor onzen tijd nog het belijden van Christus als onze Borg en Zaligmaker, midden in het leven.

Die belijdenis is noodig voor den enkeling.

Maar het uitspreken van die belijdenis is tevens de verbinding-vormende kracht voor hen, die den Christus Gods belijden.

De vraag nu moet in onzen tijd gesteld, of we niet langzaam aan bezig zijn, deze dingen ietwat teveel als „vanzelf-sprekend“ te beschouwen. Of er niet een neiging is, om over deze dingen te zwijgen. Zóó te zwijgen, dat de wereld niet merkt, wat er feitelijk geschiedt, en wat feitelijk ons het hoogste en het beste is.

Neen, we vragen niet om een lang betoog, om mooie woorden, te pas en te onpas.

Maar wel om een leven, dat in alles blijken doet, dat de dingen van Gods koninkrijk ons het hoogste zijn.

Dat Gods Woord ons het eerste is.

Dat onze wereldbeschouwing groeit uit ons geloof.

Dat er rapport bestaat tusschen ons doen en laten, en de bron, waaruit de stroomen des levens ons toevloeien: het kruis van Golgotha.

Want dit belijden alleen maakt het mogelijk in onzen tijd „als vrome christen te leven“.

En het als vrome christen leven, zal ook voor ons „hier haast zijn gedaan“.

Doch het geheim van dat leven blijft in elke cultuur-periode, en zeker ook in de onze:

Tot God wilt U begeben,

Zijn heilzaam Woord neemt aan.

J. WATERINK.

UIT DE SCHRIFT.

Ootmoedig bidden.

Lukas 18:9-14.

Jezus heeft meer dan eenmaal onderwijs gegeven in de heilige kunst van het bidden door het uitspreken van een gelijkenis.

We noemden die van het hongerige kind, dat zijn vader om brood smeekt.

Zoo zal onze hemelsche Vader ook naar onze geboden hooren, wanneer wij tot Hem naderen als een kind.

In de parabel van den smeekenden vriend, die ter middernacht komt en op zijn vrijmoedig vragen de deur zich geopend ziet, onderwijst Jezus ons, dat ook wij de deuren van Gods hart zullen zien opengaan, wanneer wij Hem kennen in de oefening van ons leven als een vriend.

En in de schoone gelijkenis van den rechter en de weduwe wordt ons door den Zaligmaker op de ziel geboden, dat we zullen blijven bidden en dan ervaren zullen, dat verhooring volgt.

Zoo is in zijn bidden de christen als het kind, dat opziet tot zijn vader, op wien het rekt; als de vriend, die zich wendt tot zijn nabuur, op wien

hij hoopt en als de weduwe, die schier ten einde raad tot den rechter de toevlucht neemt.

En dat is in aansluiting aan Jezus' eigen Woord: den zoon, die bidt, wordt gegeven; de weduwe, die zoekt, zal dit vinden en den nabuur die klopt, zal worden opengedaan.

Maar dit bidden moet ootmoedig vragen zijn.

Dat heeft Jezus ons herinnerd in de gelijkenis van den Farizeër en den tollenaar.

Een klassiek stuk der Heilige Schrift, waarvan de bewoording algemeen bekend is.

Jezus heeft deze gelijkenis gesproken met het oog op menschen, die bij zichzelf vertrouwd, dat zij rechtvaardig waren en de anderen niets achtten.

Zelfvertrouwen en zelfverheffing waren dus van deze menschen, op wie Jezus doelde, de donkere schaduwzijden.

En toch baden ze.

Ze beriepen zich wel op hun kindschap. Ze toonden publiek groote vrijmoedigheid in hun bidden.

En ze hielden lange gebeden in grooten getale. Maar ze misten den ootmoed.

De Farizeër, dien Jezus teekent, wordt hiervan als type gesteld.

En daartegenover plaatst Jezus dan den tollenaar, die nergens toegang heeft, maar in den tempel voor God komt, om daar zondebelijdend te vinden de rechtvaardigheid, die hem rust geeft.

Ons bidden moet zijn de offerande van een verbroken hart, door schuldgevoel verbrijzeld.

Het kan zijn, dat we als kind geheel van God werden vervreemd.

Dat we in verkeerd gezelschap verdoodden en de vriendschap Gods hebben verloren.

En dat we dan ten slotte geheel nalieten het volharden in het gebed.

We stellen ons voor, dat het zóó met den tollenaar is gegaan.

Een besneden, die den Sabbat niet meer hield.

Een Israëliet, die zich aan de heidenen had verhuurd.

Een zoon van Abraham, die geheel was ondergegaan in een leven buiten God.

Maar die tot inkeer was gekomen!

En nu met de onrust van zijn ziel was gevloeden naar de eenige plaats, waar hij niet kon geweigerd worden.

Hij vlucht naar den tempel.

De oogen durft hij niet opslaan naar den hemel. Veel woorden kan hij niet uithangen.

Maar, beschaamd en door jeugdherinneringen ontroerd, slaat hij zich op de borst en: o God! wees mij zondaar genadig, is al wat hij zeggen kan.

Dat was ootmoedig bidden.

In het besef van alles verbeurd te hebben.

Gevoelend zijn onwaardigheid om te worden verhoord.

Een gebed uit de diepte.

Bewijs, dat deze bidder zijn nood en ellendigheid recht en grondig kende.

Een kind, een vriend, een aanhanger in het gebed, met ootmoedigheid bekleed.

Die gerechtvaardigd afging naar zijn huis.

En wist, dat hij verhooring had gevonden.

Een kind van God moet kind zijn.

Want anders is 't er geen.

Wij brengen onze kind'ren groot.

God maakt de zijne klein.

J. G. KUNST.

KERKELIJK LEVEN.

Vrije Wetenschap.

Wat er den laatsten tijd in ons land op het gebied van het Hooger Onderwijs is voorgevallen, geeft zeker wel reden het vraagstuk van de vrijheid der wetenschap nog eens ernstig aan de orde te stellen.

Neem de vestiging van twee modernistische leerstoelen aan de Utrechtse Universiteit.

Neem ook de benoeming van Dr Palache, een jood, aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam.

Over het eerste geval schrijft Prof. Obbink in het „Algemeen Weekblad voor Christendom en Cultuur“, dat het vroegere „Bergopwaarts“ heeft ingeslokt.

Aanleiding biedt hem de volgende passage uit „De Hervorming“: „Het uitgangspunt voor de op-rechting der moderne leerstoelen te Utrecht is ten duidelijkste de behoefte geweest, om voor de officiële bedreigde vrije wetenschappelijke beoefening der theologie een plaats te maken“.

Daarover is Prof. Obbink niet te best te spreken.

Hij vindt deze uitspraak als symptoom ontstellend.

Hij ergert zich er aan, dat men het onderwijs aan de theologische faculteit te Utrecht niet „vrij“ acht en dat men het daarom noodzakelijk vindt „om te Utrecht de theologische wetenschap op een beetje hooger peil te brengen door een paar „vrije denkers“.

En dan vervolgt hij:

„Waarover ik mij bij dit alles het meest verbaas, is dit, dat het nog in 1924 mogelijk is, dat

een vrijzinnig blad zulke malligheden verkondigt. Er zijn dus wèlkelijk nog vrijzinnige theologen die meenen dat een orthodoxe theoloog wèl een vrijzinnig theoloog niet dogmatisch gebonden is? Dat is toch wel ontstellend. Ik dacht dat we het er nu langzamerhand over eens waren dat aan beide zijden „gebondenen“ en „vrijen“ voorkomen, en dat in het algemeen gesproken, de moderne theologie niet „vrij“ is dan de niet-moderne. Beider geloof is wetenschappelijk niet demonstabel, en of het het vrije wetenschappelijk onderzoek belemmert hangt uitsluitend af van den persoon van den onderzoeker, niet van zijn al of niet modern zijn. Er zijn orthodoxe, maar er zijn ook moderne dogmatistische geesten, wier dogmatiek hen, bij al hun onderzoek, onweerstaanbaar heendrijft naar vooropgezette z.g.n. „wetenschappelijke“ resultaten. En 't doet wel wat mal aan bij de vestiging van vrijzinnige leerstoelen, wier dogmatisch-vrijzinnig, dus confessioneel karakter zoo sterk wordt benadrukt, te hooren spreken van „vrije“ wetenschap.

Maar bovendien, naar den maatstaf gemeten, dien het bovengesignaleerde artikel van „de Hervorming“ aanlegt, ken ik een theologie die nog „vrij“ is dan die der Hervorming: de theologie van de Dageraadsmannen, d.w.z. géén theologie. Die is heelmaal vrij, die „geloof“ niets meer, is dus door geen enkel dogmatisch vooroordeel gebonden. Daar wordt alles beheerscht door het „gezond verstand“ en door het gezond verstand alleen. En „de Hervorming“ kan er zeker van zijn dat de Dageraadsmannen haar met precies het zelfde recht „gebondenheid“ ten laste leggen, waarmee zij het den orthodoxen doet.

Ach ja, over de „vrijheid“ der wetenschap zijn al heel wat woorden gewisseld.

De een zegt: mijn wetenschap is vrij.

En de ander bijt hem toe: 't zou wat, dan moet je de mijne hebben.

Dat zal doorgaan, zolang het indifferente stelsel ons Openbaar Hooger Onderwijs beheerscht. Die strijd zal onverkwikkelijke momenten opleveren.

Maar te voorkomen zijn ze niet.

Prof. Obbink zal zich wel niet vleien, dat hij „De Hervorming“ zal hebben overtuigd.

Iedere groep houdt er nu eenmaal een eigen begrip van vrijheid op na.

Wil Prof. O. in deze iets winnen, dan moet hij trachten het met zijn geburen in het professorat of met „De Hervorming“ over het vrijheidsbegrip eens te worden.

Denkt men daarover eerst eenstemmig, welnu, dan kan men vragen of deze of die wetenschappelijke beoefening aan de vrijheidsnorm beantwoordt.

In elk ander geval blijft het een schermen met woorden, een slaan in de lucht.

Natuurlijk staan wij aan de zijde van Prof. Obbink, wanneer hij de aanmatiging der modernisten, als zouden zij de vrijheid der wetenschap gepacht hebben, bestrijdt.

Evenwel vinden we het wel wat naïef van hem, wanneer hij ventileert: „Ik dacht, dat we het er langzamerhand over eens waren, dat aan beide zijden „gebondenen“ en „vrijen“ voorkomen“. En: „of het (geloof) het vrije wetenschappelijk onderzoek belemmert, hangt uitsluitend af van den persoon van den onderzoeker, niet van zijn al of niet modern zijn. Er zijn orthodoxe, maar er zijn ook moderne dogmatistische geesten, wier dogmatiek hen, bij al hun onderzoek, onweerstaanbaar heendrijft naar vooropgezette z.g.n. „wetenschappelijke“ resultaten“.

Ik noemde dit een weinig naïef.

Deze gedachte toch, dat het vrije of dogmatisch gebondene zou liggen aan de zielsstructuur van den onderzoeker, is juist gepropageerd door den kring, waartoe ook Prof. Obbink behoort.

Als ik mij niet vergis, was het Dr Leendertz, die onderscheid maakte tusschen dogmatistische en spontane naturen en dat met de hem eigen zeggingskracht ontwikkelde.

En nu heb ik sinds jaren mij beijverd om alles wat op dit gebied verscheen, bij te houden.

Maar dat de daareven genoemde gedachte in andere kringen, dan die van Dr Leendertz en Prof. Obbink, bijval vond, heb ik niet gelezen.

Men ging er in 't gemeen niet op in.

Hoe kon Prof. Obbink er toe komen, om te denken, dat men het daarover langzamerhand eens was geworden?

Is dit niet een al te spontaan opgerezen triomfgevoel?

Of een in benijdenswaardig optimisme uitgaan van het: wie zwijgt, stemt toe?

Neen, waarlijk, ook in deze is het nog ver van de eenstemmigheid af.

Trouwens, de tegenstelling tusschen spontane en dogmatistische naturen is niet juist. Tegenover het spontane staat het rustig overwegende, het reflexieve. Maar wie rustig overweegt onderschrijft daarom nog geen dogma's. En wie dogma's voor zijn rekening neemt, kan nog wel een spontane natuur zijn. Dogmatisch wordt hier geheel tegen zijn grondbeteekenis in gebruikt en dat sticht altijd verwarring.

Hetzelfde bezwaar moet worden ingebracht tegen de konklusie van Prof. Obbink: dogmatisch-vrijzinnig, dus confessioneel. Wij vragen: waar is de confessie van de modernisten? Die bestaat niet. Er is voor geijverd om er een samen te stellen.

Maar het
ling te v
Prof. Ob
keuring w
zou voor

Daarom
met de v
komen?

voor de
schappeli
papier zi

Die or
sieprodul

Ze bes
leder l
zich die

Geen v
tuiging b
als goud
de weter

levensove
implicite
hij werkt

Nu kun
Iemand k
overtuigt
wilt hij

is toege
het licht
dan zal t
schrijven

Maar oot
leerde, z
geworden

een ande
zijn opge

Dat is
Er mee

Maar d
aangenom
„gebonde

En nu
den gesel

Zij kon
overtuigt
belijdenis

Zij zijn b
alleen sta
met wie

kunnen o
zoek wor
broken.

Daarteg
overtuigt
aan wete

die wat a
oordeeld

dan hun
denken zij

overtuigt
niets te n
anders. Is

overtuigt
heid aant
schepping

lutie in d
Is er één
een gele

Het is
tenschapp
zoek van

En droe
de kring
schiedt

wart met
daarom n
en een ko

Onze le
en persoo
van een a

Maar of
duaal zij
ieder heb

beschouwi
Dat is wel
niet het id

Het dog
sociaal lev
dan tot hi

En als
zich zoo

eigen wete
ten wij t

Waar toe
Waar toe

Ons dee
vrij dan

Zij is t
welken ka

Onze v
zich heerl
tuiging en

overtuiging
de acte is
Wij geloov
de waarhe
ik wederb
Zijn Woord
de Geest
ook in de